

Videójáték-függőség

KIRÁLY ORSOLYA

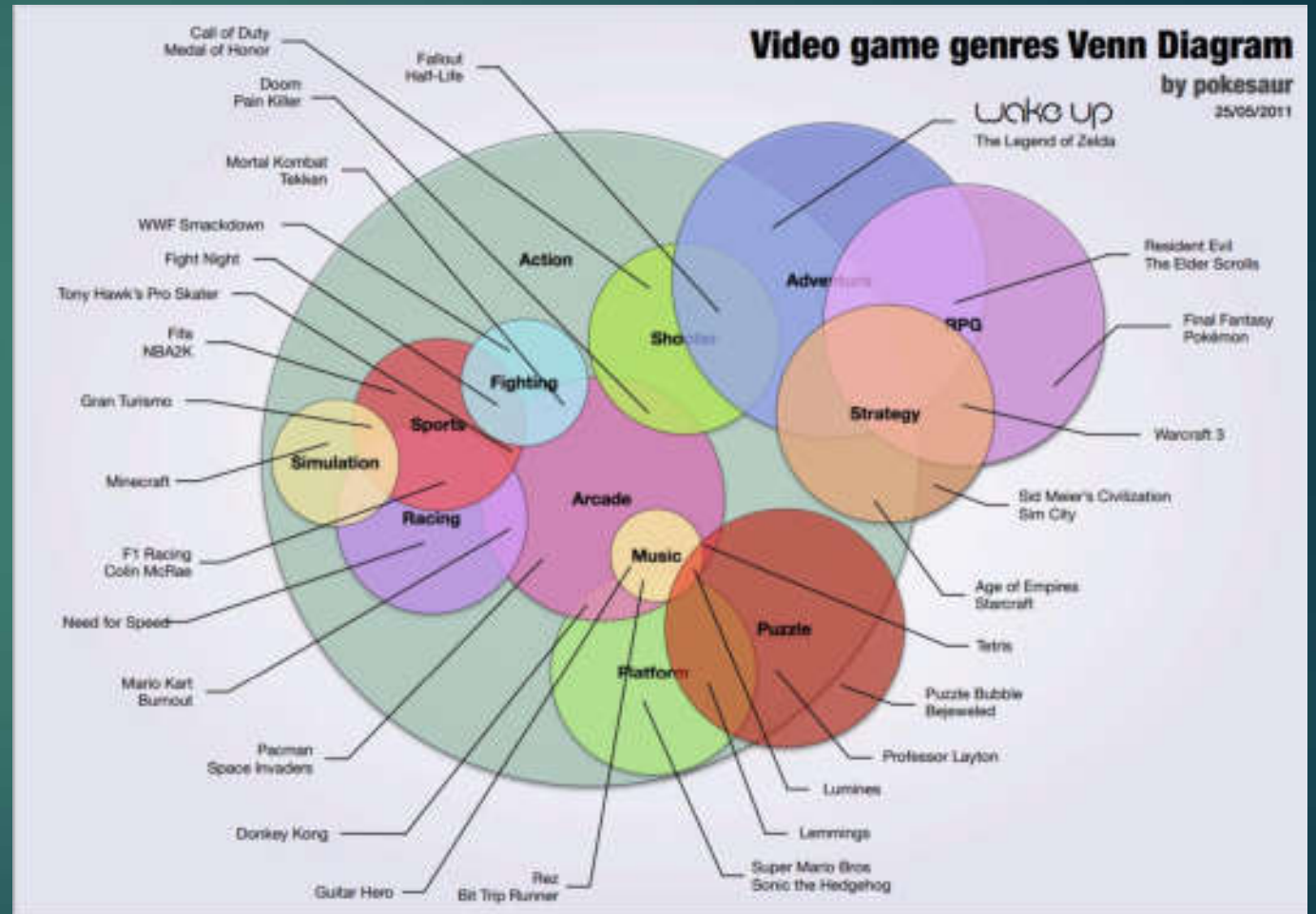
ELTE PPK PSZICHOLÓGIAI INTÉZET

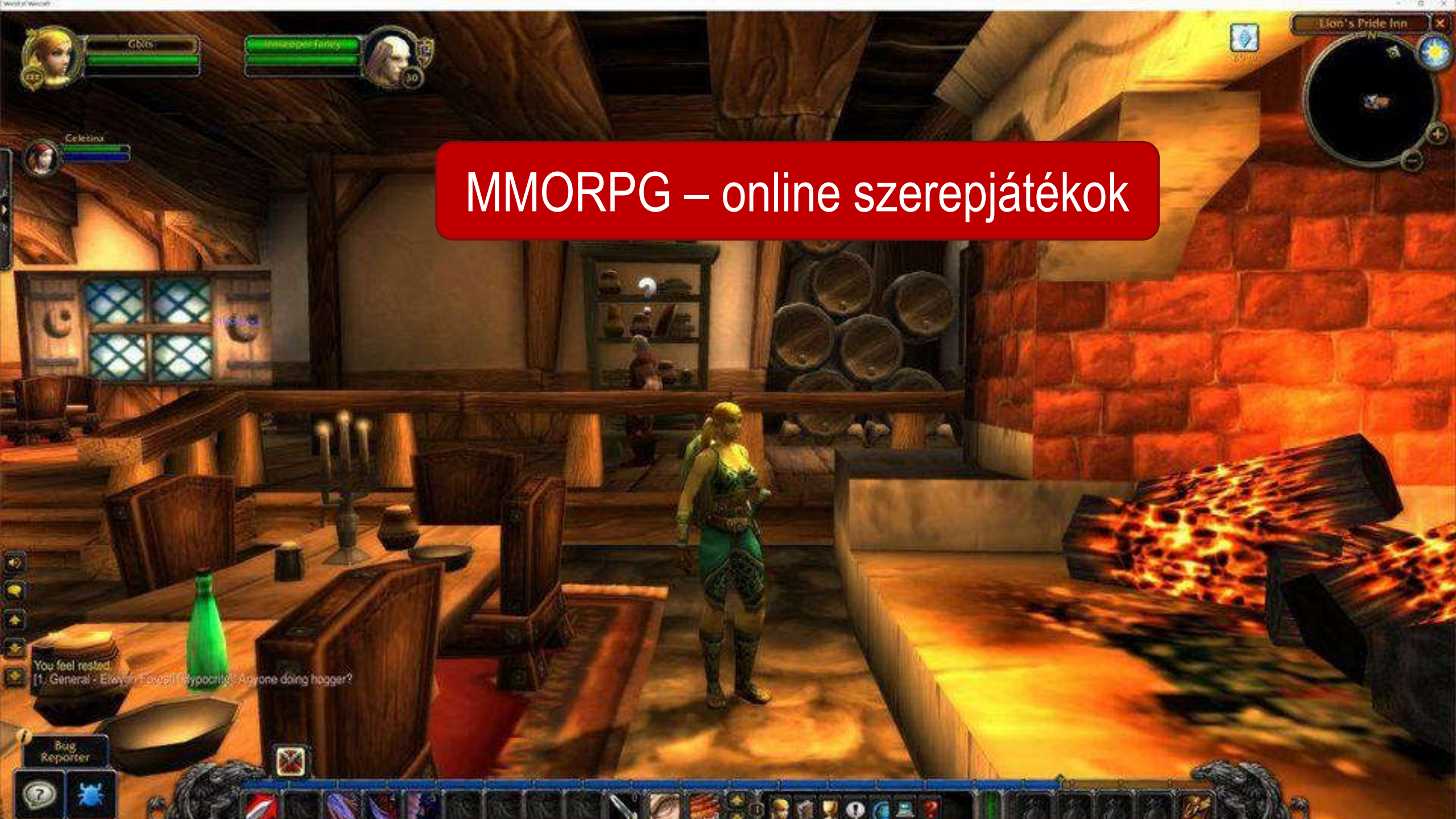
ELŐADÓ: KONCZ PATRIK

2022. MÁJUS 18.

VIDEOJÁTÉKOK

Főbb játéktípusok

MMORPG – online szerepjátékok

Glrys

Witcher Jakes

Celestina

Lion's Pride Inn

You feel rested
[1, General - Elwynn Forest] [Hypocrite: Anyone doing hogger?

Big Reporter

Game action bar with various icons and a quest log.

Bombsite A

1:43 0 5 ?

hamstertubman #W69S SideArms

FPS, TPS – lövöldözős játékok

\$100

Pepbae le Frog : tru
• Speedy :
t : Im 17 and Im freaking out to youtubers

StatTrak™ AWP | Hyper Beast

100 100

10 / 30

MOBA-típusú játékok

HawkyshotGG (Akali) is on the way
blooglah (Wukong) signals to be careful
HawkyshotGG (Akali) has targeted Nchoe - (Cho'Gath)
blooglah (Wukong) has targeted TheLolSpiri - (Zed)
blooglah (Wukong) is unstoppable!
Nchoe (Cho'Gath) has ended blooglah (Wukong)'s killing spree! (Bounty: 500G)
Nchoe (Cho'Gath) has ended HawkyshotGG (Akali)'s killing spree for a double kill! (Bounty: 300G)

85	0	107	72	0.64	10%	0	380	9	Q	W	E	R	192 / 1906	+5.1	129 / 571	+2.3	1086
----	---	-----	----	------	-----	---	-----	---	---	---	---	---	------------	------	-----------	------	------

RTS, TBS (stratégiai játékok)

Akciójátékok (történetalapú, open-world)

Battle Royale

- Soulterra
- david123money
- barcepeter
- ghadiel

Visit all Pirate Camps

5 / 7

3:27 36:19 1

twoccatjd eliminated Anonymous[273] with a minigun

30 | 252

50 | 100
100 | 100

Inventory and HUD elements including a pickaxe, a minigun with 4 bullets, a shield with 282 health, and a blue shield icon with 41 health. Includes movement controls (A, X, L, R) and a compass icon.

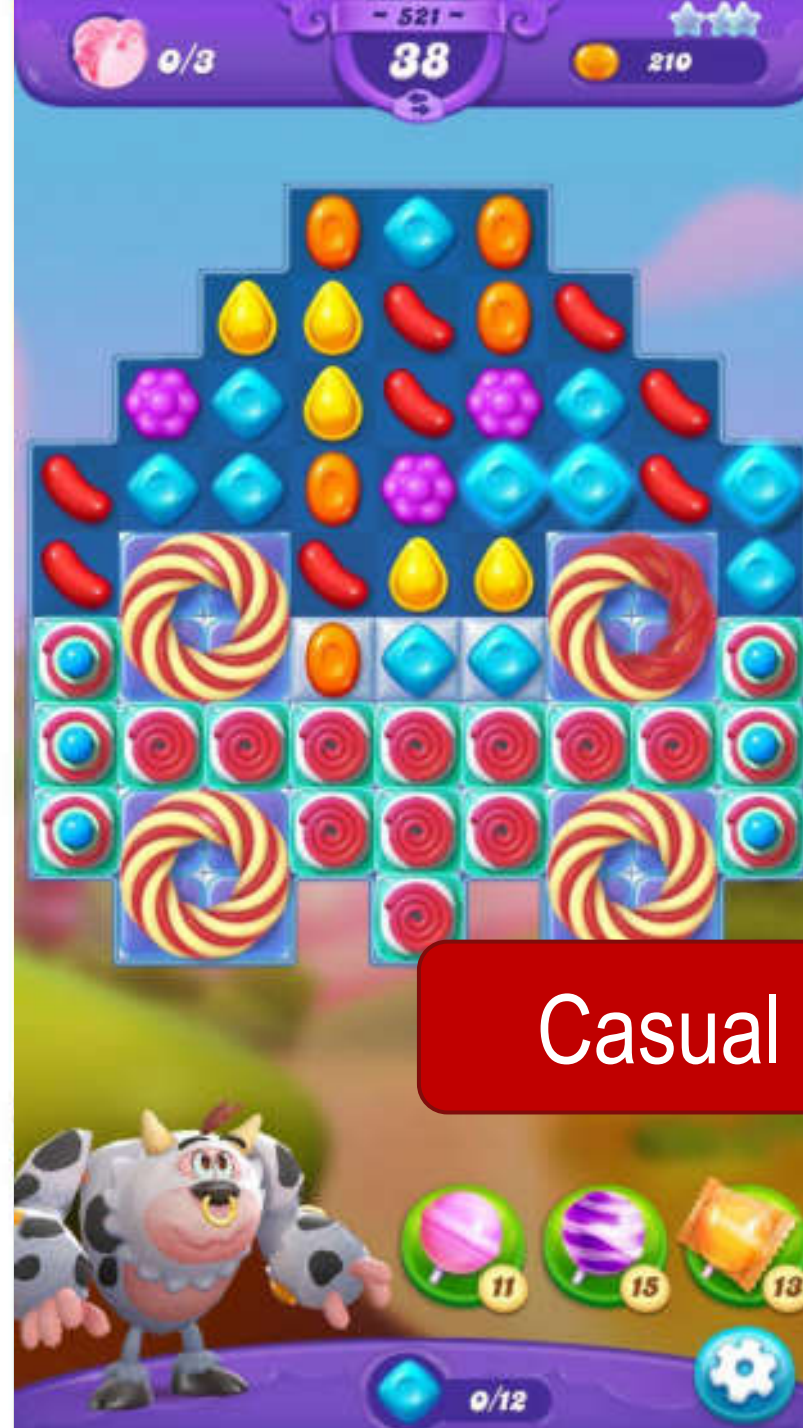
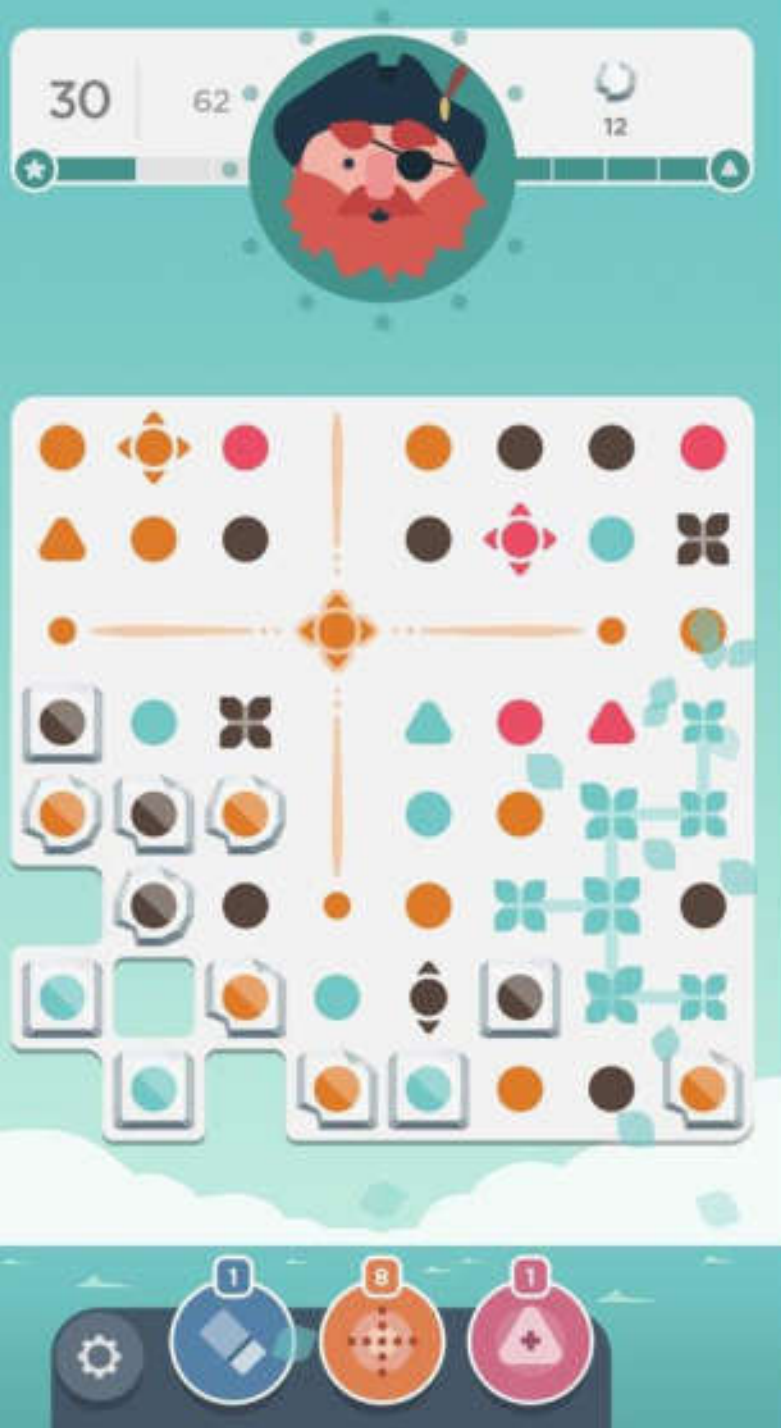

Szimulációs, sportszimulációs

Mozgásos játékok

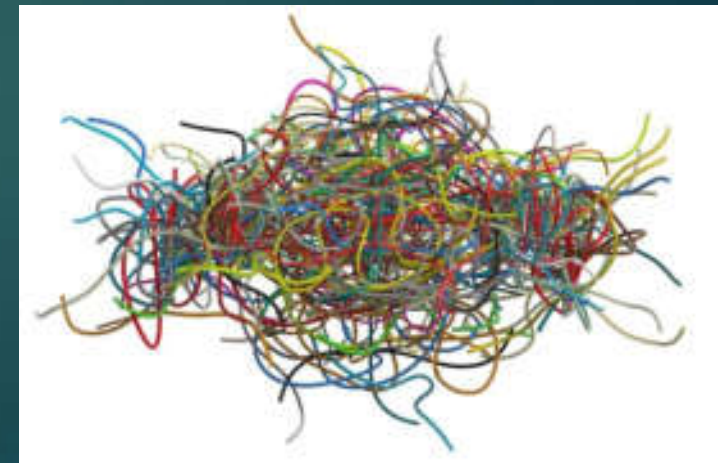

Casual (pl. mobilos játékok)

Erőszakos játékok és agresszió

- ▶ Létezik egy kismértékű összefüggés az erőszakos játékok és agresszió között, de:
  - ▶ Az ok-okozat tisztázatlan
  - ▶ Önmagukban az erőszakos játékok nem okoznak jelentős viselkedésváltozást
  - ▶ A média hajlamos a játékokat bűnbaknak kikiáltani, pedig mindig összetett okok állnak a háttérben!
- ▶ Bizonyos gyerekek sérülékenyebbek, mások ellenállóbbak – összetett probléma!
- ▶ Fontos, hogy mindenki a szellemi-érzelmi fejlettségi szintjének megfelelő játékokkal játsszon!

Erőszakos játékok és agresszió

- ▶ Nem a megfelelő dolgok miatt aggódunk
- ▶ A média mindig igyekszik bűnbakot keresni: pl. egy játékot, a játékipart, stb.
- ▶ Az erőszakos cselekedetek háttérében mindig összetett problémák húzódnak meg:
  - ▶ pl. szülői elhanyagolás, családon belüli erőszak, mélyszegénység, stb.
- ▶ Ezeket kellene elsősorban változtatnunk társadalmi szinten

BORSONLINE 2015. április 16., csütörtök -

JÁTÉKFIGURA MONDTA A 14 ÉVESNEK, HOGY IRTSA KI A CSALÁDJÁT

2014.06.22. 19:00 | S.G. [Ajánlom](#) 364

emberölés | gyerekek | popkultúra | Charles Manson | mérszárlás

FOX NEWS: Guns Don't Kill People, Video Games Do

**LINK BETWEEN TEEN KILLERS & VIDEO GAMES?
ALL WERE BIG GAMERS**

Eric Harris | Dylan Klebold | Seung Hui Cho | Jared Loughner
Anders Breivik | James Holmes | Adam Lanza

FOX NEWS channel

PEGI besorolások (Egységes Európai Játékinformációs Rendszer)

Valamennyi
korosztály
számára
alkalmas

Néhány
ijesztő
jelenet,
hang

Nem
szemléletes
jellegű erőszak
Mérsékelt durva
beszéd
Nem explicit
meztelenség

Valószínű
erőszak
és/vagy
szexuális
tevékenység
Durva
nyelvhasználat
Drogok
Bűnözői
tevékenység

Durva
erőszak,
amely a
játékosban
visszatetszést
válthat ki

Miért olyan vonzóak a videojátékok? Miért szeretünk játszani?

- ▶ A játékfejlesztés, gyártás és forgalmazás

HATALMAS ÜZLET (PÉNZ)!

- ▶ Cél, hogy:

- ▶ Minél többen játszunk

- ▶ Minél többet játszunk

- ▶ **Minél többet költünk játékokra és a játékokban!**

- ▶ A vállalatok nem bízzák a véletlenre a sikert! → pszichológiai mechanizmusok, trükkök

Játékok vs. élet

- ▶ Fontos vagyok!!!
- ▶ Világos célok
- ▶ Azonnali visszajelzés
- ▶ Kompetens vagyok
- ▶ Azt csinálom, amit akarok
- ▶ Egyenlő esélyek
- ▶ Folyamatos fejlődési lehetőség

- ▶ Fontos vagyok???
- ▶ De miért?
- ▶ A visszajelzés kiszámíthatatlan
- ▶ Ügyetlen vagyok??
- ▶ Azt csinálom, amit kell
- ▶ Egyenlő esélyek hiánya
- ▶ Az előrehaladás bizonytalan

Játékmotivációk: szelf-determinációs elmélet

A játékok legmélyebb emberi szükségleteinket elégítik ki:

Kompetencia-
igény

Az autonómia
igénye

A valahova tartozás
szükséglete

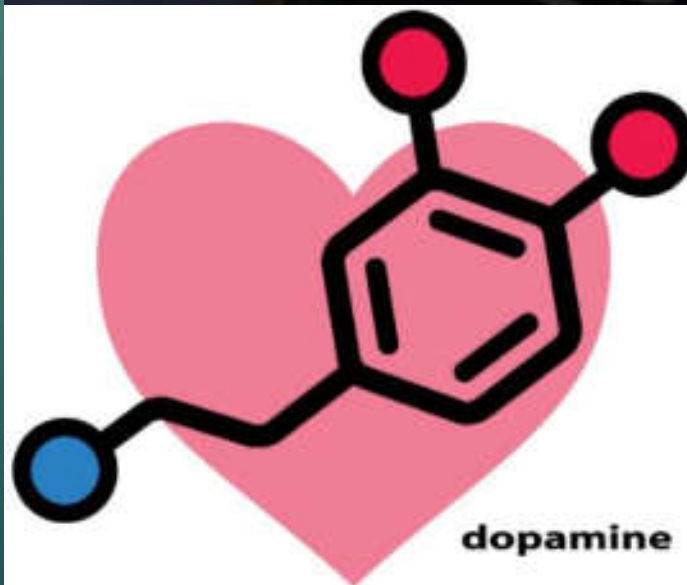

Társas megerősítés: együtt minden jobb és értékesebb

Virtuális jutalmak

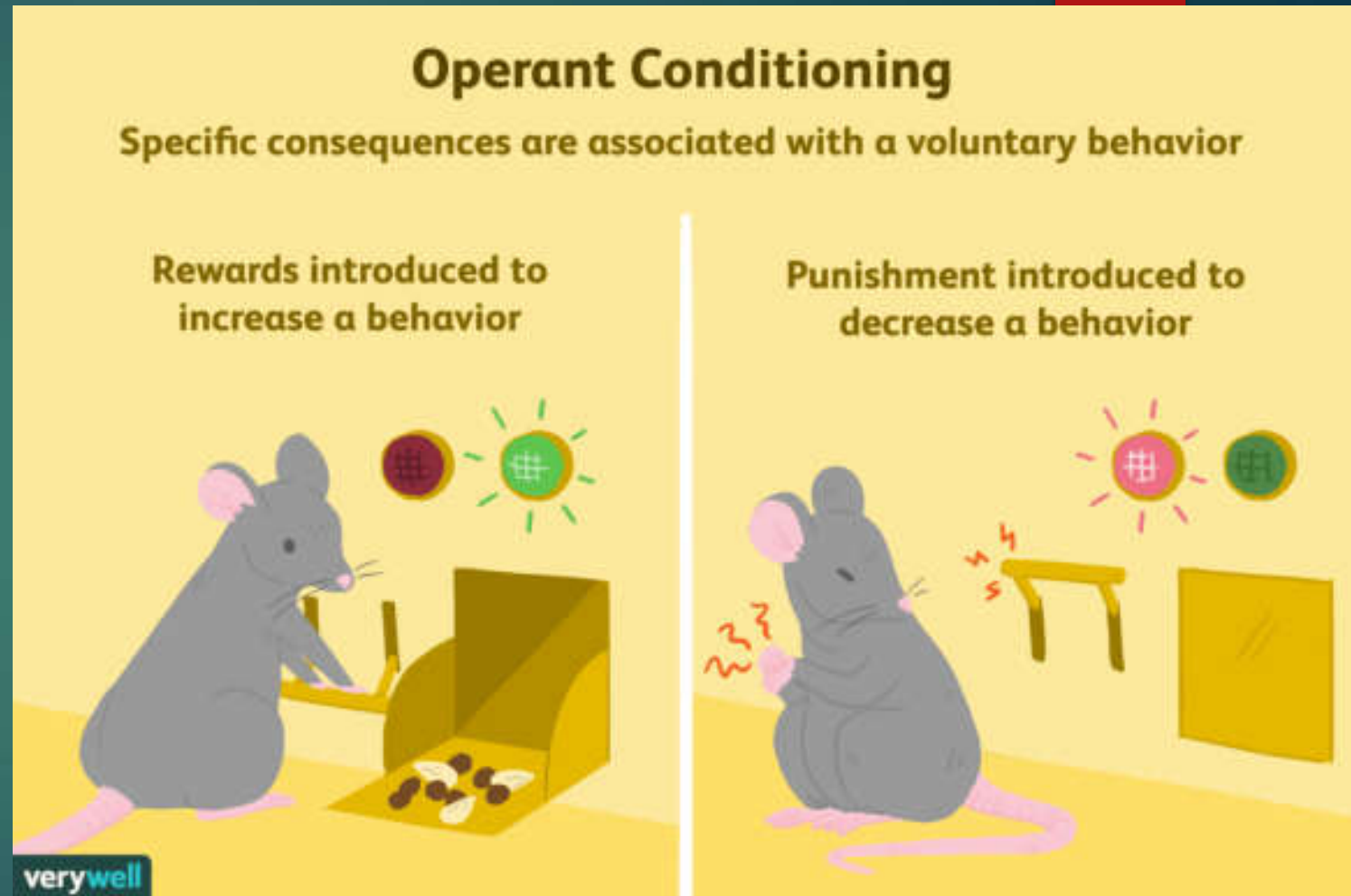
A sikerélmény és az örömezzet, amit kiváltak, valódiak

Az agyunk nem tud különbséget tenni a virtuális és a valós jutalmak között

Operáns kondicionálás

A jutalmazás és a
büntetés alkalmazása
a viselkedés
befolyásolására

A részleges megerősítés elve
avagy a megfelelően adagolt jutalmak: még hatékonyabb!!!

Miért fontos érteni, miért játszik a gyerek?

- ▶ Ha értjük, könnyebben tudjuk kezelni!
- ▶ Érthető, hogy a gyerekek játszanak:
  - ▶ Nem lustaságból, butaságból, gyerekességből
  - ▶ Hanem mert a játék jutalmazó, kielégítő, valódi örömforrás
- ▶ A videojátékokkal való játszás nagyon sokat mond el a gyerekekről
  - ▶ ha érdekel minket, hogy miért játsszanak, azzal jobban megismerhetjük őket
  - ▶ + Remek beszélgetési és kapcsolódási lehetőség!

FÜGGŐSÉG, avagy a videojáték-használati zavar

- ▶ 2019-től elismert diagnózis (Egészségügyi Világszervezet [WHO])
- ▶ Videojáték-használati zavar = játék, amely jelentősen rontja az életminőséget
- ▶ Sok játék ≠ függőség!!!
- ▶ De a függőség kialakulása egy folyamat!

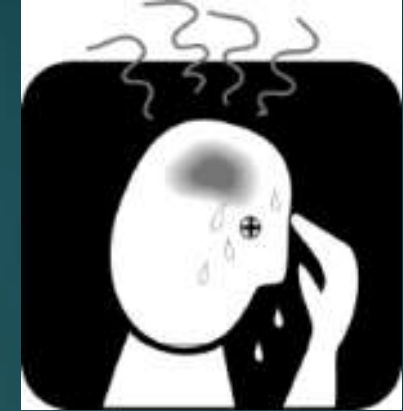
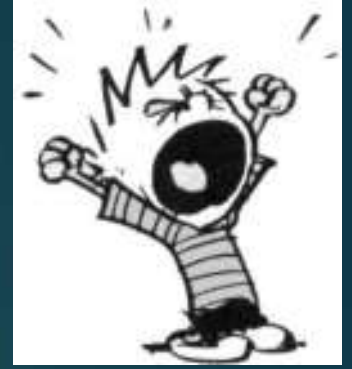
Egészségügyi Világszervezet (WHO) definíció

A viselkedés tartósan fennáll

12 hónapon keresztül:

- ▶ Kontrollvesztés
- ▶ Más tevékenységek elhanyagolása
- ▶ A játék folytatása a negatív következmények ellenére
- ▶ Jelentős mértékű életminőség romlás számos területen (személyes, társas, iskolai/munkahelyi)

≠ családi (szülői) diszkomfort

Mennyi az elég, hol kezdődik a sok?

- ▶ A játékidő nem elégséges önálló előjelzője a problémás használatnak, de iránymutatásképpen használható!
- ▶ 16-18 óra heti játékidő még semmilyen problémával nem függ össze. Problémás játékhasználatról általában 34-40 óra körül beszélünk, de fontos a kontextus is (lásd. nyáriszünet)!
- ▶ Probléma akkor fedezhető fel, amikor különböző életterületeit elhanyagolja a gyerek/serdülő, úgy mint megfelelő étkezés, testmozgás, társas élet (családi és kortárs egyaránt).
- ▶ Fontos további szempont a szükséges alvás mennyiség (8-10 óra) fenntartása, illetve szükséges a lefekvés előtti 1 órában képernyőmentesség az alvásminőség fenntartása érdekében.

- Virtuális jutalmazás (operáns kondicionálás, részleges megerősítés)
- Társas megerősítés
- Pszichológiai trükkök, mechanizmusok
- Monetizációs technikák
  - Stb.

**A játékok tulajdonságai
(addiktív játékok)**

- Genetikai prediszpozíció
- Személyiség (pl. neurotikus)
- Pszichológiai sérülékenység (pl. depressziós tünetek, szorongás, magányosság)
  - Játékmotivációk (eszképizmus)

A játékosok személyes jellemzői

- Családi tényezők
  - Baráti társaság
- Iskolai/munkahelyi közeg
- A tágabb kultúra (pl. esport-kultusz az ázsiai országokban)
  - Stb.

Környezeti tényezők

JÁTÉKHASZNÁLATI ZAVAR

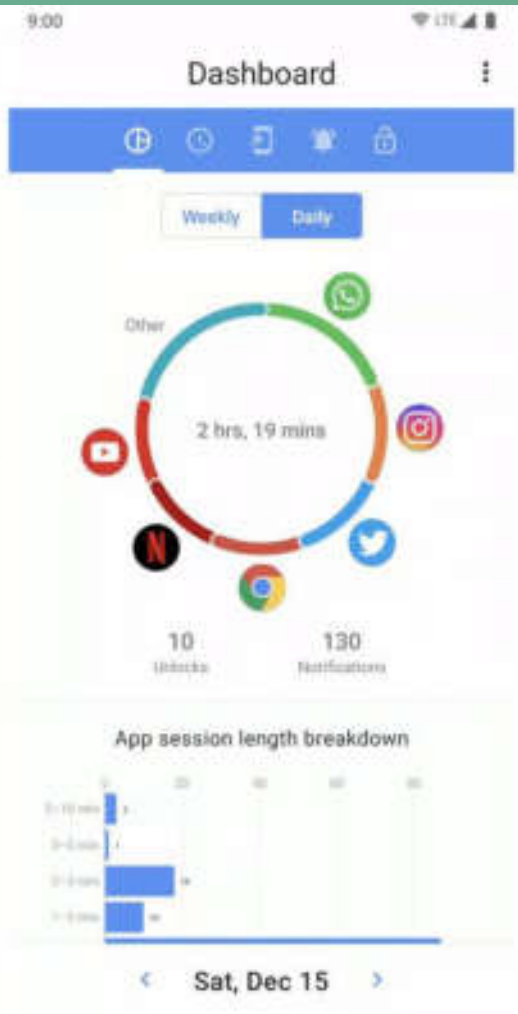
JAVASLATOK – függőség

- ▶ Ha lehet, próbáljunk ki játékokat, játsszunk együtt a gyerekekkel, beszélgessünk velük a játékokról (is)
- ▶ Ne ítélkezzünk! A gyerekeknek jó okuk van rá, hogy játsszanak
- ▶ A szigorú tiltás általában csak ront a helyzeten
- ▶ Időgazdálkodás: a digitális eszközökkel töltött idő megtervezése
- ▶ Kisgyerekeknél: az online idő korlátozása, alternatívák nyújtása
- ▶ Minél többféle szabadidős tevékenység: szabadtéri és társas tevékenységek előnyben – ezek legyenek egyensúlyban
- ▶ Alternatívák, egyéb hobbik, örömszerző tevékenységek keresése
- ▶ Játzás, csetelés, stb., lehetőleg barátokkal (a személyes kapcsolatok ápolására, kiterjesztésére)
- ▶ Fontosak a kilépési pontok (exit point módszer)
- ▶ Közösen meghozott családi szabályok: pl. tech-mentes étkezések, közös programok
- ▶ A szülői/felnőttek általi példamutatás kulcsfontosságú!
- ▶ Ha úgy érezzük, hogy szükségünk van rá, kérjünk szakmai segítséget (pszichológus, stb.)

Digitális jóllét alkalmazások az okostelefonon

Hova fordulhatunk, hogy ha baj van?

- ▶ Nevelési tanácsadó
- ▶ Iskolapszichológus
- ▶ Pszichológus, pszichiáter
- ▶ Családterápia
- ▶ Függőségeket kezelő helyek
- ▶ Önsegítő csoportok

GAME OVER

THANK YOU FOR PLAYING!

Köszönjük a
figyelmüket!

koncz.patrik@ppk.elte.hu

kiraly.orsolya@ppk.elte.hu